

Societat

Ètica i equilibri mediambiental

462SA0 40

Maria Jesús Caballer Senabre

Darrere la publicació de *Laudato si'* del papa Francisco hi ha hagut molts somriures benèvolos i unes certes mirades d'entesa, certament amb condescendència, que impliquen una mateixa idea: què fa el papa parlant d'ecologia? En realitat caldria, imperiosament, que la pregunta fora una altra: com és que fins ara cap dels papes de Roma no han escrit sobre aquest tema? Després de tot el que s'ha parlat, investigat, escrit, sotmés a debat..., com és que les persones que exerceixen alguna mena de lideratge moral i religiós no estan implicant els seus fidels en la salvaguarda de «la casa comuna»? És ben cert que moltes religions fan al·lusions a l'harmonia amb la natura o a la protecció de la vida natural, però no hi ha, per part de les religions o dels seus líders, una postura clara ni un pronunciament de mandat ètic. Fa més de trenta anys que sabem que l'alteració del clima comporta greus conseqüències: més sequeres, més focs al bosc, menys collites, més inundacions per pluges torrencials, més desastres naturals ciclònics amb més força destructiva i molt més sovintejats; que l'acidificació de l'aigua de la mar fa minvar la biomassa de peixos; que la mala utilització de fertilitzants, insecticides i additius, la tala massiva d'arbres, els focs per desforestar i la desaparició d'espècies vegetals provoca la greu disminució de la fertilitat dels sòls...; que perdem espècies, boscos, oxigen i qualitat d'aigua. Fa més de trenta anys també que lluitem contra la guerra, la fam, el fem i el fum... No crec que calga continuar amb un llistat de pèrdues i disbarats provocats per l'acció humana irreflexiva, mercantilista, de recerca d'un guany immediat i individual, amb una falta de visió de futur de les classes dirigents (polítiques, sociològiques, econòmiques i religioses). És com si, i perdoneu la metàfora, els diferents països i els seus líders estiguessen immersos en una cursa sense treva per aconseguir els primers llocs, les butaques davanteres, d'un tren que circula a tres-cents quilòmetres per hora i que es dirigeix cap a un mur de milers de tones de ciment. Sembla que els líders religiosos fins ara (voldríem que no d'ara endavant) han caigut en les mateixes trampes que les persones dedicades a la política o l'economia:

1a trampa: la creença que el món està sentenciat a una destrucció final catastròfica i que això tardarà uns segles però serà inevitable.

2a trampa: la idea ferma que, encara que nosaltres fem la nostra part per aconseguir un món millor, ningú més ho farà i, per tant, aconseguir eixe objectiu és perdre el temps i l'esforç.

3a trampa: l'optimisme tecnològic. Estem segurs que arribaran invents químics, mecànics i biològics que ens faran superar les dificultats de manca d'energia, pandèmies insospitades, acumulació de fem, contaminació de l'aire i de l'aigua, etc.

4a trampa: la creença que allò que haja de passar passarà i nosaltres no tenim cap control sobre això; tot està en mans de Déu o de l'atzar.

5a trampa: la fe, cínica en aparença, però absoluta en el subconscient, que algú es farà càrrec que això no passe, i polítics, tècnics, economistes, metges o autoritats religioses ens diran el que cal fer i no hi haurà una altra que obeir-los. Aquesta trampa és, si més no, molt perillosa perquè condiona l'acceptació de les dictadures

com a remei extrem davant un perill gran i imminent.

És per això que caldrà, li caldrà a tota la humanitat, posar-se a treballar, a pensar, a invertir diners en la recerca científica, en la recerca tecnològica, en el coneixement del funcionament íntim dels sistemes naturals terrestres que ens permeta superar i millorar la situació provocada i, per damunt de tot, treballar per a donar una dimensió ètica al problema. Quan es perden terres agrícoles, quan no hi ha prou peixos en la mar, quan desapareixen espècies, quan augmenten les malalties respiratòries, quan s'alliberen microorganismes desconeguts perquè hi han perdut el seu habitatge natural, quan s'enverina el cos de persones, animals i plantes per efecte dels contaminants metàl·lics de l'aigua del riu..., estem davant d'una qüestió ètica sense dubte. Cal prendre-hi una postura, cal fer compromisos unipersonals però també col·lectius, polítics i religiosos: ja no podem pensar que som bones persones si ajudem solament els malalts i famolencs, si patrocinem el salvament d'espècies o acollim animals abandonats..., perquè ja sabem que som nosaltres els qui provoquem aquestes i altres calamitats. L'ètica, la noció moral, aquella en què les diverses esglésies del món volen influir, ens obliga a prendre decisions. Caldrà que totes les instàncies de lideratge mundial desenvolupen aquesta dimensió ètica: no som bones persones si no lluitem per la millora del planeta, des de la col·lectivitat, des de les associacions, des dels partits polítics, des de les comunitats religioses, des de les instàncies de la democràcia civil i institucional. La consideració moral que les accions de cada persona han d'incloure el bé comú de la casa comuna, del planeta, posant per damunt dels individus les mesures que defensen l'equilibri i la sostenibilitat, és un deute moral, religiós, polític, social..., i ho és des de la nostra condició humana.

Autor/a: Caballer Senabre, Maria Jesús

Títol: “Ètica i equilibri mediambiental”

Publicat a: revista Saó núm. 462 (2020), p. 40

Autor/a del comentari: Eduard Comeig Ramírez

1. Identifica el text: tipologia textual, àmbit d'ús (mitjà), gènere i tema
2. Com comença i com acaba el text? Com passa del captador d'atenció fins a la crida a l'acció?
3. Explica l'estructura del text, identifica cada pas en els paràgrafs corresponents.
4. Qui diu que s'hauria d'implicar en «la salvaguarda de la casa comuna»?
5. Quin és el tema principal de l'article?
6. Explica resumidament les cinc trampes psicològiques que hi planteja l'autora del text.
7. Quina solució al problema global hi planteja l'autora?
8. Què ens reclama l'ètica?
9. Quina mena de compromisos vitals cal fer segons l'article? De qui o de quins i per a què?
10. Identifica almenys dos arguments del discurs de l'article.

Propostes d'altres activitats per realitzar a l'aula (debats, treball cooperatiu, etc)

Extra 1: Proposeu, a partir d'un treball de debat cooperatiu en grups de quatre, alguna acció quotidiana a favor d'un futur sostenible i de convivència.